

Aktuální epidemiologická situace invazivního meningokokového onemocnění v České republice a nová diagnostická rizika

Current epidemiological situation of invasive meningococcal disease in the Czech Republic and new diagnostic risks

Zuzana Okonji, Pavla Křížová, Martin Musílek, Michal Honskus

V České republice je v posledních dvou letech sledován mírný meziroční nárůst případů invazivního meningokokového onemocnění (IMO).

Podle surveillance dat Národní referenční laboratoře (NRL) pro meningokokové nákazy SZÚ vzrostl počet případů z 15 v roce 2024 na **23 případů v roce 2025**, přičemž **smrtnost stoupla na 13,04 %** (3 úmrtí). Dominujícím původcem v ČR v roce 2025 byla séro skupina B (65,2 %). Zásadním zlomem byl však vzestup **séro skupiny W (17,4 %)**, která poprvé za celou dobu trvání systému surveillance předstihla séro skupinu C (13 %). Tento nárůst četnosti séro skupiny W, působící IMO, reflektuje širší mezinárodní trend, který prokazatelně zasáhl již i Českou republiku. Dalším trendem pozorovaným v roce 2025 i v ČR byl **věkový posun výskytu IMO i do vyšších věkových kategorií** dospělých a seniorů, ač stále nejrizikovější věkovou skupinou byly děti 0–11 měsíců. Data surveillance IMO za rok 2026 (k 10. 6.) potvrzují:

- **Pokračující zvýšený výskyt ve věkové kategorii dospělých a starších dospělých:** z 13 případů je ve věkové kategorii 45–54 roků 5 případů IMO, u seniorů 65+ jsou 4 případy IMO.
- **Pokračující zvýšený výskyt IMO způsobených séro skupinou W** (4 případy) a séro skupinou C (6 případů).

Změny v četnosti séro skupin *Neisseria meningitidis*, které nejčastěji způsobují IMO v ČR od roku 2023, ilustruje **graf**. A jednotlivé případy IMO způsobené *N. meningitidis* séro skupiny W v ČR 2023–2026 (k 10.6.) jsou prezentovány v **tabulce**.

Klíčová rizika séro skupiny W:

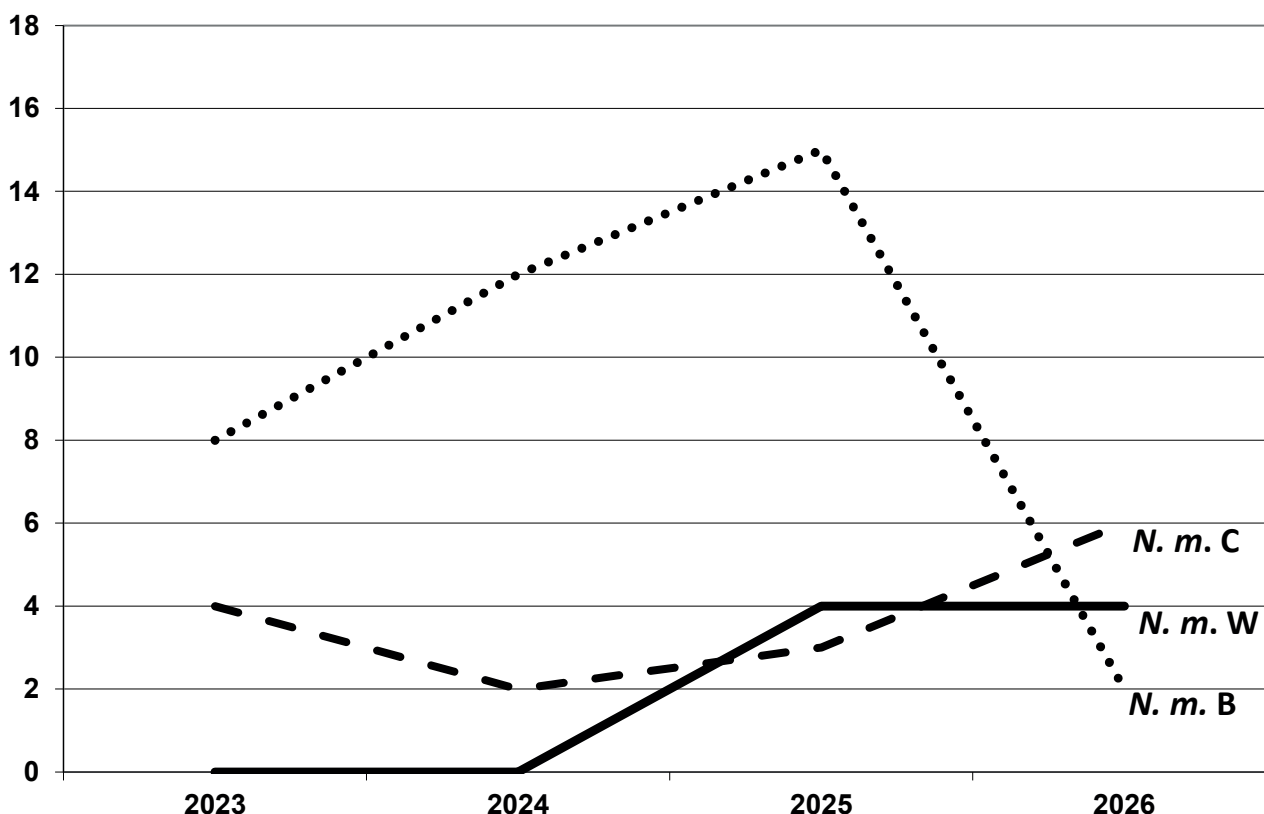
- **Vysoká smrtnost a závažnost průběhu**
- **Atypické klinické varianty:** Onemocnění je často spojeno s atypickými projevy IMO, jako jsou abdominální formy, pneumonie, meningokokové postižení srdce či artritidy
- **Věkový posun:** Tyto atypické projevy se objevují jak u dětí, tak ve vyšších věkových kategoriích dospělých a seniorů, což potvrzuje zachycený trend posunu výskytu IMO do starší populace

Apel na klinická a infekční pracoviště: Vzhledem k aktuální situaci (vzestup séro skupiny W, atypické manifestace a vyšší věk pacientů) je nezbytné mít kvalitní rychlou laboratorní diagnostiku a ostražitost na infekčních odděleních, urgentních příjmech i interních ambulancích.

Udržení příznivé epidemiologické situace v ČR vyžaduje:

1. **Rychlou a kvalitní diagnostiku až na úroveň séro skupin meningokoka:** U perakutních i atypických

Graf: Séro skupiny *Neisseria meningitidis* B, C a W u invazivního meningokokového onemocnění – ABSOLUTNÍ POČTY – Česká republika, 2023–2026 (předběžná surveillance data k 10. 6. 2026)

Tabulka: Invazivní meningokoková onemocnění způsobená *N. meningitidis* séro skupiny W, Česká republika, 2023–2026 (předběžná data k 10. 6. 2026)

Rok	Pohlaví	Věk	Séro skupina	Molekulární charakterizace kmene	Sekvenační typ (ST)	Klonální komplex
2025	M	58r	W	W: P1.22,26: F3-7: ST-2977 (cc174)	2977	ST-174 complex
2025	F	60r	W	W: P1.5,2: F1-1: ST-11 (cc11)	11	ST-11 complex
2025	M	73r	W	W: P1.5,2: F5-1: ST-33 (cc32)	33	ST-32 complex
2025	M	73r	W	W: P1.5,2: F1-1: ST-11 (cc11)	11	ST-11 complex
2026	M	2m	W	W: P1.5,2: F1-1: ST-11 (cc11)	11	ST-11 complex
2026	M	50r	W	W: P1.5,2: F1-1: ST-11 (cc11)	11	ST-11 complex
2026	M	88r	W	W: P1.18-1,3: F3-6: ST-10033 (ccUA)*	10033	UA complex
2026	F	51r	W	W: P1.18-1,3: F3-6: ST-10033 (ccUA)*	10033	UA complex

* UA - unassigned, klonální komplex nepřřazen

forem je důležité využívání také bezkultivační PCR diagnostiky, kterou pro celou ČR nabízí NRL pro meningokokové nákazy

- Důslednou epidemiologickou bdělost:** Je třeba myslet na IMO i u pacientů bez klasických příznaků (petechie, meningeální syndrom)
- Zvyšování proočkování:** Aktivní doporučování obou vakcín: konjugovaná tetravakcína (A, C, W, Y) a MenB vakcína

Atypické projevy invazivních meningokokových onemocnění. *Pediatric pro praxi*. 2026; 27(2): 78–80.

- Okonji Z, Křížová P, Honskus M, Musílek M, Jakubů V, Žemličková H, Šebestová H. Invazivní meningokokové onemocnění v České republice v roce 2025. *Zprávy CEM (SZÚ, Praha)*. 2026; 35(3): 86–95.
- Taha S, Deghmane AE, Taha MK. Recent increase in atypical presentations of invasive meningococcal disease in France. *BMC Infect Dis*. 2024; 24(1): 640.

AKTUÁLNÍ LITERATURA K PROBLEMATICE:

- Okonji Z, Křížová P, Grebenyuk V, Trojáněk M, David J.

Mgr. Zuzana Okonji
vedoucí NRL pro meningokokové nákazy CEM SZÚ Praha